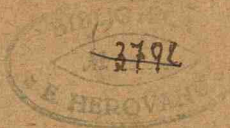

N. 722544
CONST. GRAUR

Socialiștii români

în slujba Germaniei

BUCUREȘTI

ATELIERELE SOCIETĂȚII ANONIME „ADEVÉRUL”

— Strada Sărindar, 9-11 —

1914

PREȚUL 10 BANI

3CP:355
3CP(R):355 (0:3075)

CONST. GRAUR

BIBLIOTECA TIPO
#22344

Socialiștii romîni

în slujba Germaniei

BIBLIOTECA
3792
P. B. HEROVANILY

H 4

~~137-252/60~~
~~27407/69~~

BD 27566
G 2004029

BUCUREȘTI

ATELIERELE SOCIETĂȚII ANONIME „ADEVÉRUL”

— Strada Sărindar, 9-11 —

1914

PREȚUL 10 BANI

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI
COTA: 1/155025

Re 218/02 462/04

B.C.U. Bucuresti

C20042261

O MARTURISIRE

In numărul de la 23 Noembrie al ziarului „social-democrat“ *Lupta* a apărut un prim-articol extrem de interesant și pe care l'am citit cu multă plăcere. Nu că el corespunde modului nostru de a vedea, dar vorbește *verde*, — lucru cu care nu ne-a deprins ziarul „roșu“.

„*Lupta*“ își dă pe față austro-germanofilismul, pentru ca să-l vadă în sfârșit și naivii; pe cînd pînă acum s'a dedat la neconținute boscării teoretice pentru a face nemțofilie sub paravanul socialist.

Adresa profesorilor noștri uni-

versitari cari declară că „întemeiați pe cunoștința exactă a înlăturii faptelor precum și a documentelor *publicate*”, ei consideră Germania ca provocatoare a războiului, le atrage o dezmințire fulgerătoare. *Lupta* declară categoric că profesorii noștri n'au citit acele documente. Cu alte cuvinte profesorii universitari sînt niște analfabeți, cari n'au fost în stare să citească — necum să înțeleagă — niște documente publicate, dar mai sînt și niște lăudăroși cari afirmă că au citit ceea ce n'au putut citi.

Adevărații provocatori sînt, după „*Lupta*”, țările triplei înțelegeri, plus „*nesătioasa oligarhie sîrbă*”. Nu interesează, zice „*Lupta*”, cine a declarat războiul; vorba este cine l'a preparat și cine l'a vrut și cui îi convenea el în momentul de față. Și punînd astfel chestiunea, pentru „*Lupta*” e clar că Franța, Anglia și Rusia sînt marile vinovate.

EXECUTAREA LUI JAURÈS

Nu mai încape îndoială că profesorii noștri universitari sînt incapabili să priceapă lucrurile. D-lui profesor Cantacuzino „*Lupta*” i-a retras doară drepturile politice, punîndu-i în vedere că „are păcatul de a se amesteca unde nu-i fierbe oala.” Ce te faci însă cu alți profesori universitari, de pe aiurea, cari văd ca și ai noștri? Ce te faci, de pildă, cu un anume *Jaurès*, care cu două zile înaintea izbucnirii războiului, a declarat *în numele guvernului francez* că acesta nu vrea războiul și și-a exprimat și convingerea sa fermă că nici guvernul francez, nici cel englez nu-l vor ?

„*Lupta*” nu se fîsticește pentru atîta lucru. Ea îi dă și lui *Jaurès* un picior postum, și cu asta basta.

Cităm :

„Cu strîngere de inimă mă gîndesc în totdeauna la *Jaurès*, care cu două zile înaintea războiului la *Bruxel*,

își exprima încrederea în „admirabilul guvern englez” care atunci poate paraliza ultimele posibilități pentru o înțelegere pașnică.

Linیștea sufletească cu care redactorii „*Luptei*” îl desființează pe Jaurès, are ceva grandios. Nu mai puțin și înalta generozitate cu care-i dedică o „stringere de inimă”, de care el trebuie să fie mîndru în groapa lui.

Jaurès știa multe, dar îi lipsea a-tot-știința pe care ți-o dă Wolff-bureau. Redactorii „*Luptei*” sînt mai bine înarmați.

SOCIALIȘTII GERMANO-FILI

Acest articol lămurește deci și pentru cei naivi, ceea ce noi am văzut de la început : că șefii socialiștilor romîni, sub masca neutralității, fac propagandă nemțească. Liberi sînt să fie germano-fili; dar corect ar fi fost s'o spuie curat, dela început, iar nu să încurce lumea cu teorii „socialiste” într'o

vreme cînd pretutindenî socialîzmul s'a eclipsat, fie și în chip trecător.

Socialiștii au fost în totdeauna în contra orî-căruî războiū. Dar azi, cînd socialiștii germani, francezi, englezî, belgieni, izbindu-se de realitatea lucrurilor, nu numai că iau parte la războiu, *dar chiamă și pe alții* ; cînd francezul Quesde, englezul Hyndman, belgianul Vander-velde, rusul Plechanoff și italianul Mussolini — oameni cu *altă* autoritate în socialism de cît colaboratorii „Luptei“ — fac apel la toate țările neutre și la toți socialiștii din lume, să vie în ajutorul triplei înțelegeri, iar germanul Südekum colindă Europa ca s'o cîștige pentru Germania,— ar fi cel puțin ridicol ca făcînd abstracție de tot ce se petrece, s'o mai ieși razna cu „socialismul“ pur și imaculat.

JOS SERBIAI TRAIASCA AUSTRIA !

Aşa de absurzi nu sînt nici socialiştii noştri. Ei au înţeles perfect că socialismul nu poate fi un scop în acest moment. Dar tot atît de bine au înţeles că el poate fi un mijloc. Sub masca socialismului se poate face propagandă în favoarea blocului germanic. Şi această propagandă o face, cu zel neobosit, *Lupta* „social-democrată“.

Sugrumarea Serbiei şi a Belgiei îi lasă indiferenţi pe socialiştii noştri, cari au vărsat atîta venin şi atîtea lacrimi pentru *nefericita* Bulgarie. Este adevărat că Serbia şi Belgia n'au nici un delegat la conducerea partidului social-democrat român; dar măcar prin analogie li s'ar fi convenit şi lor un palid rest din veninul şi lacrimile vărsate în beneficiul Bulgariei.

Dar socialiştii romîni nu pot spune adevărul. Ei vorbesc de primejdia rusă, de primejdia... *engleză*; se supără însă teribil cînd

li se vorbește de o primejdie germană. Ceva mai mult: acești puritani, cari vecinic se tem de „confuzie“, publică — fără a face nici o rezervă — interviewuri caraghioase, în cari se spune acest lucru fenomenal că *Austria e țara cea mai liberală din Europa.*

FRANK ȘI HERVÉ

Cît de —să zicem : orbii — sînt socialiștii romîni, se poate vedea din felul deosebit cum apreciază ei două fapte *identice* săvîrșite de un german și de un francez.

Socialistul german Frank se înrolează în armata germană spre a participa la cîmpul de luptă în Belgia și Franța. Într'o scrisoare adresată unui prieten el spune : „ard de dorința să dau ochi cu dușmanul“. Despre fapta lui Frank, socialiștii romîni, adversari ai războiului, scriu în ziarul lor :

„Frank a plecat ca voluntar pe cîmpul de luptă și a căzut luptînd pentru existența patriei sale.

„Astfel a știut socialistul Frank să-și facă datoria în timp de război”.

Ei, dar lucrul dracului ! Se găsește și un socialist francez — Hervé — care cere și el să fie înrolat, în armata franceză, ca să lupte și el „pentru existența patriei sale”. Atunci socialiștii români se supără și iată ce spun în ziarul lor :

„Gustav Hervé e iar la ordinea zilei. El a cerut să fie înrolat în primul regiment de infanterie ce va merge la graniță împotriva germanilor. Actul lui Hervé nu e nici socialist, nici nu angajează partidul socialist francez. Hervé a făcut în totdeauna note discordante și boro-boate”.

E drăguț, nu ? Două cazuri identice, sau dacă prezintă vre-o deosebire, e în favoarea lui Hervé, căci el cerea să meargă *la graniță*, pentru a opri invazia — și cită deosebire de tratament din partea socialiștilor români ! Concepția socialiștilor români e cât se poate de clară :

E o sacră datorie pentru un socialist german să cotopească Franța; dar e o notă discordantă și o „boboată” din partea unui socialist francez să împiedice cotropirea.

„OLIGARCHIA SARBA”

Cazul lui Jaurès e tot atât de interesant. Am văzut mai sus că „Lupta” a proclamat obligativitatea strîngerii de inimă față de memoria lui Jaurès, pentru că, pe baza informațiilor ce avea, a vorbit favorabil despre Anglia. Dar agențiile de falșuri austro-germane au plăsmuit un articol al lui Jaurès în contra Serbiei. „Lupta” a reprodus în prima pagină falșul articol, fără să simtă nici o strîngere de inimă.

Intreaga atitudine a socialistilor romîni, prin ziaristi și oratori lor, este o atitudine pronunțat austro-filă și germanofilă.

Știrile și telegramele ziarului socialist sînt alese cu o deosebită grijă. El a publicat foarte pe larg

atrocitățile comise de ruși în Bucovina, dar s'a grăbit să dezmință, după informațiile date de agențiile nemțești, ororile făptuite de austriaci. În schimb a găsit nemerit să dezgroape, acum, din colecțiile prăfuite ale ziarelor, persecuțiile îndurate de romîni din Serbia. „Nesățioasa oligarhie sîrbă“—despre care în „Neoiobăgia“ d-lui Gherea nu găsim nici o urmă — trebuie pedepsită acum.

Dar iată ceva și mai clar. A căzut Belgradul. Cum comentează socialiștii cazul acesta? Cităm din articolul de fond al „Luptei“ de la 23 Noembrie :

„Șovinismul megaloman și provocator al oligarhiei sîrbești începe să culeagă roadele-î fatale”

Prin urmare, oligarhia sîrbească e vinovată. D. Gherea ne-a demonstrat în „Neoiobăgia“ că Serbia n'are oligarhie, ci este o democrație rurală egalitară, în care și averea și cultura sînt rațional împărțite; iar dacă dezvoltarea Ser-

biei n'a ajuns destul de departe, aceasta nu se datorește unei oligarhii oare-cari, ci —zice d. Oherea— *nenorocirilor ei politice*, prin cari se înțelege, firește, tocmai asupra rea austriacă. Astăzi, pentru necesitatea cauzei, socialiștii romini scot din mîneacă — dar nu dintr'lor, ci dintr'a lui Iversen — o pretinsă oligarhie, singura vinovată. Povestea veche a hoțului de păgubaș.

DUIOASA AUSTRIE

S'ar putea crede însă că și în Austria o fi existînd o oligarhie, și că deci o fi avînd și păgubașul de hoț un pic de vină. Spre a evita o asemenea închipuire, „*Lupta*” urmează :

„Austriacii multă vreme s'aũ ferit, să ocupe acest oraș, *deși nu le-ar fi fost greũ*, după cum mărturisesc toți rusofili. E foarte probabil că *dinșii voiau să scutească pe străbi de această durere*”.

De sigur, nimeni nu și-ar fi în-

chipuit că Austria e atît de blajină, atît de sentimentală, atît de durioasă; că ea, pornind războiul contra Serbiei, a vrut s'o pedepsească, dar s'o pedepsească cu milă și cumpătare, ca o mamă bună, care-ea-î sîngeră inima, dar își face datoria, în interesul copilului. Acum o știm și pe asta — și lucrul nu poate să ne mire din partea „țării celei mai liberale.“

Se știe de altfel că *Seara*, decînd a devenit organul legației austriace, a devenit și organul social-democrației romîne.

În fiecare zi *Seara* descopere, spre a-î publica portretul, cîte un cugetător în personalul de redacție al *Luptei*. Toate articolele acestea sînt reproduse de *Seara* și *Ziua*, cu litere de afiș. Iar avocatul *Serei* și al lui Iversen este în comitetul social-democrației romîne și scrie și la *Seara* și la *Lupta*, și, poate, și... la Iversen. De altfel, dacă unii membri aũ fost izgoniți din partid pentru colaborarea la *Adevărul*, avocatul în chestie ca și medicul ofi-

cial al mișcării, n'aũ fost deranjați în activitatea lor de colaboratori ai Serei.

În cit, cei dela „Lupta“, cari se tem atîta de orice „confuzie“ — afară de cea din capul lor — admit perfect confuzia cu „Seara“, cu „Ziua“ și cu Iversen, care cred ei că nu poate face nici un rău, ci din contra.

PENTRU RAZBOI, DAR ALATURI DE AUSTRIA

Se va zice însă: socialiștii romîni, stăpîniți cum sînt de groaza războiului, cad și în exces, numai spre a înlătura izbucnirea lui.

Dar nu este așa, pentru că dinșii, deși strigă zi și noapte „jos războiul!“ fac totuși propagandă războinică. Cu o condiție numai: să mergem cu blocul germanic și nu cu tripla înțelegere. Firește, această propagandă n'o fac direct — am văzut doară că numai foarte rar li se întîmplă să vorbească verde — dar în mod indirect o fac.

Astfel, aũ făcut o reclamă straș-

nică broșurii d-lui Radu Rosetti, „*Nici într'un chip cu Rusia*“, ajutînd la răspîndirea ei printre muncitori. Pretextul: primejdia rusească. Dar d. Rosetti nu se mulțumește să combată acțiunea cu Rusia; d-sa cere acțiunea cu Austria. În această privință însă socialiștii n'au făcut nici o rezervă.

Muncitorul va citi deci broșura și se va convinge că *trebuie* să-și ver-
se sîngele pentru Austria, mai ales după ce-a aflat din *Lupta* că Franța de azi nu mai e Franța democratică de odinioară, ci e Franța *oligarchică* „a lui Poincaré“, pe cînd Austria e țara cea mai liberală și cea mai duiosă din Europa, iar în Ungaria — așa afirmă *Lupta* — românii se bucură de votul universal!! Muncitorul va fi cu atît mai ademnit de broșura d-lui Rosetti, cu cît *Lupta* garantează pentru cinstea d-sale, pe cînd pe cei de altă părere îi pecetluiește — și în bloc și individual — ca vînduți Rusiei, precizînd și sumele luate de fiecare.

Altceva : cel mai mare marxist

rus, Piechanoff, introdus în România și recomandat ca atare de d. Gherea, cere acțiunea cu tripla înțelegere. Socialiștii romîni, prin ziarul lor, îl execută imediat și îl excomunică. S'a isprăvit cu el. Cît despre Burtzew, l'aŭ declarat pur și simplu agent al țarului, ca un simplu ziarist romîn.

Iată însă un marxist mai mărunțel, Parvus, care scrie un studiu spre a dovedi că toate țările neutre trebuie să meargă cu Austro-Germania și că socialiștii respectivi trebuie să lucreze în acest senz.

Lupta se grăbește să publice textual acest studiu, în cîteva numere consecutive, pentru ca la urmă de tot, printr'o notiță de jumătate de rînd, cu literele cele mai mici, să declare că nu se unește cu concluzia. Nu se unește cu concluzia — asta salvează forma; *dar întreaga argumentare care duce la acea concluzie rămîne* — și asta salvează fondul.

Există deci acomodamente cu cerul socialist. Principalul e să știi cum să învîrtești lucrurile.

ANARCHIȘTI SAU COMI- TAGII ?

Și în interesul acestei propagan-
de șefii socialiști și-au dat drumul
pornirilor celor mai brutale. Nu
numai că recurg la un întreg sis-
tem de injurii și calomnii, nu nu-
mai că declară vîndut Rusiei pe ori-
cine nu împărtășește țicnelile lor
savante, dar fac chiar ceva mai
mult: *pentru întîia oară de cînd e-
xistă socialism în România, vedem
într'un ziar care se pretinde social-
democrat, îndemnuri la atentate.
În pagina I, cu litere mari, cu titluri
pe trei coloane, oameni politici ca
d-nii Take Ionescu, N. Filipescu,
Const. Mille, sînt amenințați cu
moartea, și asta în mod clar, precis,
categoric, pentru ca să nu poată fi
confuzie și muncitorii să înțeleagă
perfect ce doresc șefii lor.*

Lucrul e în adevăr fenomenal și
ar părea de necrezut. Vom cita tex-
tual și de astădată, pentru ca șefii
socialiștilor romîni să nu poată re-

curge la obicînuitele lor răstâlmăcirî.

În *Lupta* dela 6 Noembrie, în pagina I, apare o somație cu litere compacte, intitulată : „**O cerere dreaptă : d-nii Filipescu, Take Ionescu și Mille să facă și ei sacrificii dacă vor România Mare**“.

„Cererea dreaptă“ este ca numiții domni să intre voluntari în armată, să dăruiască toată averea lor, iar după război, dacă vor mai fi în viață, să trăiască într'un anumit mod, reglementat de *Lupta*. Să zicem că șefii socialiști au dreptul să ceară orice. Dar *Lupta* decretează și sancțiunile „covenite“, în cazul unui refuz :

„**Dacă d-nii Nicu Filipescu, Take Ionescu, Const. Mille, nu răspund imediat — fără cea mai mică șovăire — că primesc bucuros această cerere dreaptă....**“

Ei, ce se va întîmpla? Iată ce :

„Se vor găsi printre cei cari înțeleg să aducă jertfa supremă nu-mai în fața nevoei supreme... se vor

găsi destui cari vor ști să facă dreptate“.

Nu mai e nevoie de nici un comentariu. S'ar părea că șefii socialiștilor romîni au devenit anarhiști; dar nu! Ei sînt pur și simplu comitagiî.

Ce fel de socializm e acesta — cu tovarășul Wilhelm, cu tovarășul Franz Iosef și cu tovarășul Azeff — nu știm. Dar sînt și alte lucruri pe cari nu le știm, dar pe cari putem să le deducem cu ajutorul logicii celei mai elementare.

FONDURILE SOCIALI- STE

Astfel, lumea se miră, cu drept cuvînt, că șefii socialiștilor romîni pot da extinderea pe care o dau, campaniei lor.

Cu cîteva zile înainte izbucnirii războiului *Romînia Muncitoare* își anunța moartea apropiată și sigură. Pasă-mi-te, cotizațiile abia picuraă, dar de curs nici pomeneală. Deficitul era enorm. Și ziarul socialist, publicîndu-și bilanțul, își horcăia

ultimele protestări împotriva infamei nepăsări generale și în deosebi a muncitorimii.

Și vine războiul, care aduce criza economică și financiară: lucrătorii străini sînt mobilizați și pleacă, lucrătorii romîni sînt concentrați, fabrici se închid.

Romînia Muncitoare își pierde — în folosul presei zilnice — și ultimul rest de cititori cari vor telegrame de pe cîmpul de luptă;— și atunci ce face ziarul socialist? Își dă ultima suflare? Nu! Se transformă în ziar zilnic, cu personal de redacție, administrație și expediție, cu ilustrații, cu cerneală excelentă pe care *Adevărul* nu și-o poate procura—fiind monopolizată de consorțiul german — și, însfîrșit, cu toate cheltuelile atît de imense pe cari le cere un ziar zilnic. Numărul abonaților? O mie și ceva, după cum amunță însăși *Lupta*. Vînzarea cu numărul? Quasi-zero, de oarece însăși *Lupta* se plînge că chioșcarii și vînzătorii o persecută și refuză

s'o primească spre desfiacere—desigur pentru că publicul n'o cere.

Iar pentru ca minunea să fie și mai cu moț, socialiștii sînt în stare să ție în fiecare săptămîină întruniri în Capitală cu delegați din provincie și întruniri în provincie cu delegați din Capitală. Sumele cheltuite cu sălile și cu voiagiile nu credem să sporească... excedentul *Luptei*.

Iată deci fenomenul ciudat al unui buget de cheltueli de atîtea mii de lei pe lună, căruia îi corespunde un buget de venituri mai mult sau mai puțin inexistent. Și dacă vrei ceva și mai extraordinar, citiți declarația ziarului socialist că formula actuală de ziar zilnic îi place atît de mult, încît a luat hotărîrea să rămîie așa, chiar și pe viitor, iar deficitul se va acoperi din... serbări.

Or, serbările nu puteau acoperi deficitul ziarului săptămînal, în timpuri normale, cînd lumea e mai dispusă să petreacă.

Atuncî cum se explică fenomenul? Pentru a-l înțelege trebuie să iacem o mică paranteză.

BANCHERUL SOCIAL- DEMOCRAȚIEI

Bancherul și filantropul social-democrației din lumea întreagă este partidul social-democrat german. El a ajutat în ultimii ani ziarul „l'Humanité“ al lui Jaurès și tot el a ajutat în trecut mișcarea socialistă română, pe vremea șefiei d-lui Ioan Nădejde. Acest fapt nu se considera ca imoral și nu se ținea secret. Internaționalitatea mișcării socialiste îl explica perfect.

Firește, azi situația s'a schimbat. Cînd Frank ardea de dorința să dea ochi cu Hervé, nu era pentru a-i înmîna o pungă de bani, ci pentru a-i implînta baioneta în inimă. Dar schimbarea e numai pentru țările beligerante și anume pentru acele țări beligerante unde socialiștii aleargă și ei să-și apere patria. În țările neintrate încă în război și mai ales acolo unde socialiștii fac propagandă pentru Germania, relațiile internaționale cu socialiștii germani au rămas intacte.

Din această din urmă categorie face parte țara noastră. România n'a intrat în războiu în potrivea Austriei și Germaniei, iar dacă va intra, socialiștii romîni vor ucide pe cei cari au preconizat acest război, după angajamentul solemu luat de „*Lupta*”. Intre social-democrația germană și cea romînă legăturile sînt decî strălucite.

În asemenea împrejurări fericite, socialiștii germani întreprind cunoscutul lor turneu în diferite țări spre a obține concursul pentru Germania al socialiștilor respectivi, orî cel puțin neutralitatea lor binevoitoare. Se știe că s'a dus pînă și în Belgia, spre a convinge pe muncitorii socialiști ca să-și trădeze țara și să treacă de partea dușmanului. Socialiștii germani atît din partea organizației lor cît și din partea guvernului german — oferea „*tovarășilor*” belgieni *avantajii materiale*, dacă consimt să bată palma. Aș fost respinși cu indignare.

S'a dus și în Italia. Tovarășul

Südekum, invocînd sfintele principii socialiste, a căutat să convingă pe socialiștii italieni, de dreptatea cauzei germane și să-i înduplece cel puțin la neutralitate, pentru ca Franța să nu poată căpăta ajutorul Italiei și decî să fie mai ușor strivită. Socialiștii italieni l'au respins cu indignare și l'au răfuit cum se cade prin presa lor.

MISIUNEA LUI SÜDEKUM IN ROMANIA

Dar pacifistul Südekum a venit și în România. Ce-a căutat, se știe. Cum a fost primit, se știe mai puțin. Ziarul socialist român, atît de ospitalier față de toți tovarășii străini cari se abat prin meleagurile noastre, păstrează o prudentă tăcere.

Iată singura notiță publicată în „*Lupta*“ dela 30 Septembrie, în colțul cel mai obscur și cu litera cea mai mărunță.

„Duminică 21 Septembrie c., tovarășul Südekum, deputat socialdemoc

crat în Reichstagul german, a vizitat Capitala. Cu această ocaziune s'a ținut o ședință intimă cu comitetul executiv al partidului socialdemocrat“.

Evident, ședință *intimă*, foarte intimă, colosal de intimă. Ce s'a vorbit, ce s'a hotărît — despre asta nici o silabă. A fost în tot cazul un *schimb* de vederi și de servicii.

După plecarea lui Südekum se anunță că „comitetul executiv și comisia generală, de acord cu părerile exprimate de tovarășii și cititorii noștri, au hotărît *statornicirea definitivă* a „*Luptei*“ ca ziar zilnic“. Se fac și socoteli, după cari budgetul necesitat de ziarul zilnic — cu toate sfortările de optimism — prezintă un deficit de 24.000 lei din care comitetul executiv și „sindicatul“ se obligă să acopere jumătate, adică 12.000, iar restul se lasă pe seama subscripțiilor și serbărilor. De unde vor lua comitetul și sindicatele o sumă atât de enormă, cum se va strînge din subscripții și serbări o altă sumă tot atât de

enormă, nu se spune. De unde fondurile de miș de lei pentru campania de întruniri căreia i-se dă o deosebită întetire, întruniri în capitală și în provincie — în săli speciale, închiriate anume, — cu o invazie de delegați dela Dorohoiu la Severin și vice-versa, nu se spune.

SOCIALIȘTII ROMANI ȘI GUVERNUL GER- MAN

Este deci logic să admitem ca adevărat, ceea ce se șoptește din toate părțile, că dela noi Südekum n'a plecat ca din Italia, cum se zice „cu mîna goală“, dar că nici n'a venit cu mîna goală.

S'a reluat vechea tradiție. Bancherul și filantropul social-democrației universale, a dat și acum, cum mai dăduse și altă dată. Deosebirea e numai în cantitate. Cum italienii au refuzat și belgienii au refuzat; cum au refuzat, desigur, și englezii, de vreme ce marea majoritate a socialiștilor englezi sînt

pentru război, suma disponibilă a fost mai mare.

Să nu fie însă o deosebire și în privința moralității lucrului? Dacă altă dată socialiștii de ori unde puteau primi bani dela tovarășii lor germani cari se reprezentau pe ei înșiși, este oare moral să mai primească și azi dela aceiași tovarăși, cari însă reprezintă acuma guvernul german? Și social-democrația germană, ori cât de bogată ar fi, să aibă ea oare fonduri ineputabile, iar pentru acțiunea ei extraordinară de acuma, să nu primească ea oare nici un sprijin de la aliatul ei de azi: guvernul german?

Și nu riscă oare socialiștii romîni să dea loc unei legitime „confuzii“ între „Seara“, „Ziua“, „Poporul“, organe ale legațiunilor germană și austro-ungară, de o parte — și „Lupta“ de alta?

După această paranteză putem cerceta... dar nu! nu mai e nevoie de nici o cercetare. Paranteza a-

ceasta explică în deajuns de unele au socialiștii mijloacele ca să-și propage ideile lor cele mai proaspete, în campania extra-socialistă pe care o duc. Dar cum au ajuns ei să aibă aceste idei? Aceasta rămîne o taină nepătrunsă.

Orî-cum ar fi, așa cum se prezintă lucrurile, e inutil să discutăm cu socialiștii romîni. Nu pentru că ideile lor n'ar merita atenție, dar pentru că ar fi un înconjur prea mare. Putem discuta direct cu Südekum, orî și mai direct cu Bethmann-Hollweg.

